

مقایسه وضعیت تعرفه ای کشورهای منتخب

تعرفه^۱، عوارض گمرکی^۲ مرتبط با واردات کالا است که برای کالاهای تولیدی داخل کشور نسبت به کالاهای وارداتی، مزیت قیمتی ایجاد می نماید و درآمد دولت را افزایش می دهد.^۳ ساختار تعرفه گذاری کشورهای مختلف متناسب با سیاست گذاری های هر کشور، متفاوت خواهد بود. سازمان تجارت جهانی^۴ در گزارشی که با همکاری مرکز تجارت بین المللی^۵ و آنکتاد^۶ تهیه کرده، امکان مقایسه ساختار تعرفه کشورهای مختلف را فراهم نموده است.

وضعیت نظام تعرفه ای کل کالایی کشورهای مختلف در جدول ۱ نشان داده شده است. کلیه اقلام مندرج در این جدول مربوط به تعرفه هایی است که بیشترین کاربرد را در یک کشور دارند و برای اغلب طرف های تجاری آن کشور مورد استفاده قرار می گیرند.^۷ این جدول علاوه بر شاخص های استاندارد مانند میانگین ساده تعرفه، حداکثر تعرفه، درصد خطوط تعرفه ای معاف از حقوق گمرکی و تعرفه های غیر ارزشی، تعداد طبقات تعرفه به عنوان یکی از شاخص های پراکندگی و سهم تعرفه های با نرخ بالا در دو سطح پیک بین المللی و پیک ملی را نیز ارائه می دهد، لذا امکان مقایسه وضعیت ساختار تعرفه را در کشورهای مختلف فراهم می آورد. لازم به ذکر است؛ علایم اختصاری مربوط به شاخص های جدول ۱، در پیوست شماره ۱ ارائه شده اند.

^۱ Tariffs

^۲ Customs Duties

^۳ http://www.wto.org/english/tratop_e/tariffs_e/tariffs_e.htm

^۴ World Trade Organization (WTO)

^۵ The International Trade Centre (ITC)

^۶ United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)

^۷ Most Favoured Nation (MFN)

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول ۱- وضعیت تعرفه ای کل محصولات در کشورهای منتخب

کشور	سال	میانگین ساده	میانگین موزون تعرفه (در سال ۲۰۱۱)	سهم تعرفه های معاف از حقوق گمرکی	سهم تعرفه های غیرارزشی	سهم تعرفه های بیش از ۱۵٪ (پیک بین المللی)	سهم تعرفه های بیش از ۳ برابر میانگین هر کشور (پیک ملی)	حداکثر رقم تعرفه	تعداد طبقات تعرفه	تعداد خطوط تعرفه
اتحادیه اروپا	۲۰۱۲	۵,۵	۲,۷	۲۶,۹	۵	۵,۱	۴,۶	۶۰۵	۱۱۴۱	۱۰۴۵۳
ترکیه	۲۰۱۱	۹,۶	۴,۸	۲۴	۰,۵	۱۰,۸	۸,۱	۲۲۵	۲۲۵	۱۲۱۰۵
مالزی	۲۰۱۲	۶,۵	۵	۶۴,۷	۰,۷	۱۶	۱۵,۹	>۱۰۰۰	۷۰	۱۰۳۸۸
چین	۲۰۱۱	۹,۶	۴,۱	۷,۵	۰,۵	۱۴,۶	۲,۲	۶۵	۹۴	۷۹۸۱
ایران	۲۰۱۱	۲۶,۶	*۱۴,۸	۰	۰,۲	۴۵,۷	۷,۲	۴۰۰	۲۴	۶۸۴۷
کره	۲۰۱۲	۱۳,۳	۶,۸	۱۵,۲	۰,۵	۱۰,۴	۲,۷	۸۸۷	۱۱۳	۱۲۲۴۵
اندونزی	۲۰۱۲	۷	۴,۵	۱۰,۷	۰,۵	۱,۶	۱,۱	۱۵۰	۴۳	۸۷۳۳
ایالات متحده	۲۰۱۲	۳,۴	۲,۱	۴۶,۱	۸,۶	۲,۷	۷,۴	۳۵۰	۱۱۱۹	۱۱۲۶۲
ژاپن	۲۰۱۲	۴,۶	۲,۲	۵۲,۹	۳,۶	۳,۸	۴,۲	۶۹۲	۴۸۰	۹۴۴۶

* این مقدار مربوط به سال ۲۰۱۰ است.

منبع: World Tariff Profiles ۲۰۱۳, WTO

نرخ تعرفه بر حسب شرایط اقتصادی و درجه توسعه یافتگی کشورها، متفاوت است. نرخ تعرفه های کشورهای پیشرفته معمولاً از نرخ تعرفه های کشورهای در حال توسعه کمتر است. همانطور که در جدول ۱ مشاهده می شود، بالاترین میانگین تعرفه در بین کشورهای منتخب (۲۶,۶ درصد) متعلق به ایران است. علاوه بر این، در میان ۱۵۹ کشور عضو سازمان تجارت جهانی و تعدادی از کشورها و مناطق گمرکی دیگر، تعرفه کالاهای وارداتی به ایران پس از کشور باهاما (۳۵,۹ درصد) دارای بالاترین میانگین ساده تعرفه هستند. به نظر می رسد ایران بیش از سایر کشورها از ابزار تعرفه ای برای حمایت از تولید محصولات داخلی خود استفاده کرده است. همانطور که ملاحظه می گردد؛ امریکا و ژاپن با مقادیر به ترتیب ۳,۴ و ۴,۶ درصد، کمترین درصد میانگین ساده تعرفه را در میان کشورهای منتخب به خود اختصاص داده اند.

یکی از شاخص های تعیین کننده وضعیت تعرفه کشورها، میانگین موزون تعرفه هاست که در واقع میانگین تعرفه ها بوده که بر اساس ارزش واردات موزون شده است و از تقسیم درآمد گمرکی بر ارزش واردات به دست می آید. بر اساس جدول فوق، میانگین موزون تعرفه گمرکی در ایران، حدود ۱۵ درصد است در حالی که در سایر کشورهای منتخب این رقم از ۷ درصد تجاوز نمی کند. این رقم در کشورهای ترکیه و

معاونت بررسی های اقتصادی

مالزی حدود ۵ درصد و در امریکا و ژاپن حدود ۲ درصد است. اگرچه یکی از مزایای وضع تعرفه، حمایت از تولید داخلی است، اما به نظر می رسد یکی از منابع مهم تامین مالی دولت در ایران از طریق اخذ تعرفه گمرکی انجام می شود.

یکی از موارد قابل توجه در جدول ۱، رقم بالای درصد خطوط تعرفه ای معاف از حقوق گمرکی در کشور مالزی است. در این کشور حدود ۶۵ درصد خطوط تعرفه ای از حقوق گمرکی معاف هستند. در کشورهایی مانند چین، اندونزی و کره به ترتیب برای ۷،۵، ۱۰،۷ و ۱۵،۲ درصد خطوط تعرفه ای، معافیت از حقوق گمرکی در نظر گرفته شده است در حالی که این رقم برای ایران صفر است.

با توجه به جدول مزبور، تعداد طبقات تعرفه در اتحادیه اروپا و امریکا تفاوت قابل ملاحظه ای با سایر کشورها دارد. یکی از دلایل آن می تواند درصد نسبتا بالای تعرفه های غیرارزشی در این کشورها باشد. با توجه به ارقام مندرج در این جدول، تعداد طبقات تعرفه در اتحادیه اروپا و ایالات متحده امریکا به ترتیب معادل ۱۱۴۱ و ۱۱۱۹ تعرفه است؛ در حالی که این تعداد در ایران برابر ۲۴ طبقه تعرفه ای می باشد. سهم تعرفه های غیر ارزشی نیز در اتحادیه اروپا و ایالات متحده امریکا به ترتیب برابر ۵ و ۸،۶ درصد است که عمدتاً برای محصولات کشاورزی اعمال می شود. تعرفه های غیر ارزشی در ایران ۰،۲ درصد از تعرفه کل محصولات را دربر می گیرد. تفاوت این ارقام را می توان ناشی از درصد های نسبتا بالای تعرفه های غیر ارزشی در اتحادیه اروپا و ایالات متحده امریکا دانست.

بر اساس جدول ۱، ایالات متحده امریکا بالاترین درصد تعرفه های غیر ارزشی (۸،۶٪) و ایران کمترین درصد (۰،۲٪) را در میان کشورهای منتخب به خود اختصاص داده اند. بالا بودن سهم تعرفه های غیر ارزشی در یک کشور به ویژه در مورد کالاهای صنعتی را می توان به عنوان یکی از نشانه های غیر شفاف بودن نظام تعرفه آن کشور تلقی نمود.

حداکثر تعرفه بین المللی (پیک بین المللی) ۱۵ درصد تعیین شده است و سهم تعرفه هایی که نرخ بیش از پیک بین المللی را دارند، در تعیین ساختار تعرفه از حیث میزان حمایت ها در سطح بالاتری قرار می گیرند. حدود ۴۶ درصد از خطوط تعرفه ای ایران دارای نرخ تعرفه بالاتر از پیک بین المللی است در حالی که در سایر کشورها این رقم پایین تر است. در کشور اندونزی تنها ۱،۶ درصد از خطوط تعرفه ای بیش از ۱۵ درصد تعیین شده اند.

معاونت بررسی های اقتصادی

وضعیت تعرفه کشورهای منتخب به تفکیک محصولات کشاورزی و صنعتی در جدول ۲ نشان داده شده است. بر اساس این جدول میزان حمایت کشورها از

بخش های کشاورزی و صنعتی به وسیله ابزار حمایتی تعرفه متفاوت است.

جدول ۲- وضعیت تعرفه ای محصولات کشاورزی و صنعتی در کشورهای منتخب

محصولات صنعتی								محصولات کشاورزی								سال	کشور		
تعداد خطوط تعرفه	تعداد طبقات تعرفه	حداکثر مقدار تعرفه	سهم تعرفه های بیش از ۳ برابر میانگین هر کشور (حداکثر تعرفه ملی)	سهم تعرفه های بیش از ۱۵٪ (حداکثر تعرفه بین المللی)	سهم تعرفه های غیرارزشی	سهم تعرفه های معاف از حقوق گمرکی	میانگین موزون تعرفه (سال ۲۰۱۱)	میانگین ساده	تعداد خطوط تعرفه	تعداد طبقات تعرفه	حداکثر مقدار تعرفه	سهم تعرفه های بیش از ۳ برابر میانگین هر کشور (حداکثر تعرفه ملی)	سهم تعرفه های بیش از ۱۵٪ (حداکثر تعرفه بین المللی)	سهم تعرفه های غیرارزشی	سهم تعرفه های معاف از حقوق گمرکی			میانگین موزون تعرفه (سال ۲۰۱۱)	میانگین ساده
۷۳۲۵	۱۱۲	۲۶	۲,۸	۱,۶	۰,۶	۲۶,۱	۲,۳	۴,۲	۳۱۲۸	۱۰۷۹	۶۰۵	۸,۴	۲۶,۲	۳۱,۴	۳۱,۲	۸,۶	۱۳,۲	۲۰۱۲	اتحادیه اروپا
۹۷۷۰	۱۱۷	۸۲	۳,۵	۳,۱	۰,۵	۲۵,۲	۳,۵	۴,۸	۲۳۳۵	۱۵۰	۲۲۵	۹,۸	۶۲,۲	۰,۶	۱۶,۳	۲۳,۴	۴۱,۲	۲۰۱۱	ترکیه
۹۱۹۶	۱۹	۶۰	۱۷,۱	۱۷,۱	۰	۶۳,۲	۴,۳	۵,۸	۱۱۹۲	۶۴	>۱۰۰۰	۵,۵	۸,۴	۵	۷۴,۷	۱۲,۵	۱۱,۲	۲۰۱۲	مالزی
۶۸۸۷	۸۳	۵۰	۱,۲	۱۱,۶	۰,۵	۷,۷	۳,۸	۸,۷	۱۰۹۴	۴۶	۶۵	۳,۲	۳۴,۶	۰,۵	۵,۹	۹,۲	۱۵,۶	۲۰۱۱	چین
۵۹۶۴	۲۱	۱۲۰	۷,۱	۴۴,۱	۰,۲	-	*۱۴,۷	۲۶,۱	۸۸۳	۲۲	۴۰۰	۱,۹	۵۶,۵	۰,۴	۰	*۱۴,۹	۳۰,۴	۲۰۱۱	ایران
۱۰۵۳۱	۳۹	۳۳۴	۰,۱	۳,۳	۰,۱	۱۶,۸	۳,۵	۶,۸	۱۷۱۴	۹۲	۸۸۷	۸,۳	۵۲,۶	۳,۲	۵,۶	۷۵,۵	۵۲,۷	۲۰۱۲	کره
۷۵۷۷	۱۵	۱۵۰	۰,۷	۱,۲	۰	۱۰,۹	۴,۶	۶,۹	۱۱۵۶	۳۵	۱۵۰	۳,۱	۴,۶	۳,۵	۹,۶	۴,۳	۷,۹	۲۰۱۲	اندونزی
۹۵۷۱	۴۳۹	۵۵	۸,۴	۲,۳	۳,۱	۴۸,۶	۲	۳,۲	۱۶۹۱	۷۷۰	۳۵۰	۷	۵,۳	۴۱,۹	۳۰,۷	۳,۹	۴,۷	۲۰۱۲	ایالات متحده امریکا
۷۶۰۳	۲۱۳	۴۶۳	۸	۰,۷	۱,۹	۵۵,۷	۱,۲	۲,۶	۱۸۴۳	۳۲۳	۶۹۲	۵,۸	۲۲,۴	۱۳,۷	۳۶	۱۳,۹	۱۶,۶	۲۰۱۲	ژاپن

* این مقدار مربوط به سال ۲۰۱۰ است.

معاونت بررسی های اقتصادی

بر اساس جدول فوق، میانگین ساده تعرفه محصولات کشاورزی و صنعتی ایران تفاوت چندانی با یکدیگر ندارند، در حالی که در کشورهای ترکیه و کره میانگین تعرفه محصولات صنعتی پایین تر از میانگین تعرفه محصولات کشاورزی است. میانگین ساده تعرفه محصولات کشاورزی ایران، ترکیه و کره به ترتیب معادل ۳۰,۴، ۴۱,۲ و ۵۲,۷ و میانگین تعرفه محصولا صنعتی آنها به ترتیب برابر ۲۶,۱، ۴,۸ و ۶,۸ می باشد. کشور کره نسبت به سایر کشورهای منتخب دارای بالاترین میانگین تعرفه محصولات کشاورزی (۵۲,۷) است و به نظر می رسد بیش از سایر کشورها از ابزار تعرفه برای حمایت از بخش کشاورزی خود استفاده کرده است. در عین حال، ایالات متحده امریکا دارای پایین ترین میانگین تعرفه محصولات کشاورزی (۴,۷) نسبت به سایر کشورهای منتخب است.

بر اساس جدول ۲، ایران بالاترین میانگین تعرفه محصولات صنعتی (۲۶,۱) را نسبت به سایر کشورها به خود اختصاص داده است. به عبارتی دیگر، ایران در حمایت از بخش صنعتی خود بیش از سایر کشورها از ابزار تعرفه ای بهره گرفته است. این مقدار برای محصولات صنعتی ژاپن فقط ۲,۶ درصد است.

با توجه به جدول ۲، درصد تعرفه های غیرارزشی محصولات کشاورزی برای بیشتر کشورها بیش از تعرفه های غیرارزشی محصولات صنعتی است، لذا می توان گفت تعرفه گذاری برای محصولات صنعتی در بیشتر کشورها از شفافیت بالاتری نسبت به محصولات کشاورزی برخوردار است. البته درصد تعرفه های غیرارزشی ایران در محصولات کشاورزی و صنعتی تفاوت چندانی با یکدیگر ندارند.

یکی از موارد قابل توجه در این جدول، درصد بالای تعرفه های معاف از حقوق گمرکی محصولات صنعتی در بسیاری از کشورهاست. به عنوان نمونه، در کشور مالزی ۶۳,۲ درصد، امریکا ۴۸,۶ درصد و ژاپن ۵۵,۷ درصد خطوط تعرفه ای از حقوق گمرکی معاف هستند. در ایران سهم مذکور صفر است.

بر اساس جدول مزبور، ۴۱ درصد خطوط تعرفه ای محصولات صنعتی در ایران بیش از ۱۵ درصد هستند، در حالی که این مقدار برای اکثر کشورهای منتخب کمتر از ۴ درصد است. این موضوع نشان دهنده بالا بودن حمایت های تعرفه ای از تولیدات صنعتی در ایران و پایین بودن قدرت رقابت تولیدات داخلی است که دور بودن نظام تعرفه ای کشور از نظام های تعرفه ای متعارف بین المللی را نیز نشان می دهد.

در میان محصولات کشاورزی، اتحادیه اروپا و ایالات متحده امریکا به ترتیب با ۱۰۷۹ و ۷۷۰ طبقه تعرفه، بالاترین تعداد طبقات تعرفه در میان کشورهای منتخب به خود اختصاص داده اند. در میان محصولات صنعتی نیز ایالات متحده امریکا دارای بیشترین میزان طبقات تعرفه (۴۳۹ طبقه) می باشد. یکی از دلایل بالا بودن طبقات تعرفه در کشورهای مذکور بالا بودن سهم تعرفه های غیر ارزشی این کشورها به خصوص در مورد کالاهای کشاورزی است که منجر به افزایش تعداد طبقات این کشورها شده است. تعداد طبقات تعرفه برای محصولات کشاورزی و صنعتی ایران نیز به ترتیب برابر ۲۲ و ۲۱ طبقه است. در میان کشورهای منتخب، چین

معاونت بررسی های اقتصادی

تنها کشوری است که تعداد طبقات تعرفه محصولات صنعتی اش (۸۳) بیشتر از تعداد طبقات تعرفه محصولات کشاورزی آن (۴۶) است.

معاونت بررسی های اقتصادی

جدول زیر سهم تعرفه هر یک از بخش های کشاورزی و خدمات را بر اساس طبقه بندی ارزشی خطوط تعرفه در کشورهای منتخب نشان می دهد. در این جدول

خطوط تعرفه در ۸ گروه طبقه بندی شده اند و سهم تعرفه های محصولات کشاورزی و صنعتی کشورهای منتخب در هر بازه تعرفه ای قابل مشاهده است.

جدول ۳- سهم ارزشی خطوط تعرفه به تفکیک بخش های کشاورزی و صنعتی در کشورهای منتخب (درصد)

شرح	اتحادیه اروپا		ترکیه		مالزی		چین		ایران		کره		اندونزی		ایالات متحده امریکا		ژاپن	
	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی	کشاورزی	صنعتی
	۲۰۱۲		۲۰۱۱		۲۰۱۲		۲۰۱۱		۲۰۱۱		۲۰۱۲		۲۰۱۲		۲۰۱۲		۲۰۱۲	
معاف از عوارض گمرکی	۳۱,۲	۲۶,۱	۱۶,۳	۲۵,۲	۷۴,۷	۶۳,۲	۵,۹	۷,۷	۰	۰	۵,۶	۱۶,۸	۹,۶	۱۰,۹	۳۰,۷	۴۸,۶	۳۶	۵۵,۷
۰ ≤ ۵	۹,۹	۳۷,۷	۶,۳	۳۸,۱	۱۰,۴	۹,۰	۸,۸	۱۹,۷	۳۰,۳	۳۷,۵	۱۸,۴	۱۰,۸	۸۱,۰	۵۶,۸	۴۶,۱	۲۶,۳	۱۷,۲	۲۶,۱
۵ ≤ ۱۰	۱۶,۸	۲۷,۳	۱۰,۸	۲۷,۰	۴,۶	۷,۹	۲۶,۱	۴۶,۷	۴,۹	۱۰,۷	۲۲,۳	۶۲,۵	۴,۵	۱۸,۲	۱۲,۴	۱۶,۷	۱۶,۳	۱۵,۴
۱۰ ≤ ۱۵	۱۳,۲	۷,۳	۴,۵	۶,۴	۱,۷	۲,۷	۲۴,۵	۱۴,۲	۷,۹	۷,۵	۱,۱	۶,۶	۰,۳	۱۲,۸	۴,۶	۴,۷	۸,۰	۲,۰
۱۵ ≤ ۲۵	۱۱,۴	۱,۵	۱۴,۶	۰,۷	۲,۳	۱۲,۹	۲۵,۱	۱۰,۴	۱۱,۸	۱۰,۱	۱۳,۰	۳,۳	۱,۵	۰,۷	۲,۸	۱,۸	۱۰,۰	۰,۳
۲۵ ≤ ۵۰	۹,۸	۰,۱	۲۲,۵	۲,۱	۳,۳	۴,۲	۶,۹	۱,۲	۲۹,۸	۱۷,۷	۲۸,۵	۰,۱	۱,۱	۰,۵	۱,۷	۰,۵	۷,۰	۰,۳
۵۰ ≤ ۱۰۰	۴,۱	۰	۱۲,۵	۰,۳	۰	۰,۶	۲,۶	۰	۱۴,۱	۱۵,۷	۲,۰	۰,۰	۰,۳	۰	۰,۳	۰,۰	۲,۱	۰,۰
> ۱۰۰	۰,۸	۰	۱۲,۶	۰	۲,۳	۰	۰	۰	۰,۸	۰,۵	۹,۰	۰,۰	۱,۷	۰,۰	۰,۵	۰	۳,۳	۰,۱

منبع: <http://stat.wto.org/TariffProfile> (۲۷ فوریه ۲۰۱۴)

معاونت بررسی های اقتصادی

بر اساس جدول ۳، تعرفه های بین ۲۵ تا ۵۰ درصد و تعرفه های کمتر از ۵ درصد بیشترین سهم را در تعرفه های محصولات بخش کشاورزی و تعرفه های کمتر از ۵ درصد بیشترین سهم را در تعرفه های کالاهای صنعتی دارند. ۹۸ درصد از تعرفه های کشور چین دارای نرخ پایین تر از ۲۵ درصد هستند که این مطلب برای کشور کره ۹۹ درصد و برای مالزی ۹۵ درصد است. سهم تعرفه های بالای نرخ ۲۵ درصد برای ایران بالا بوده و برابر با ۶۷ درصد است.

تعرفه های معاف از عوارض گمرکی، سهمی در خطوط گمرکی ایران ندارند، در حالی که در مالزی حدود ۷۵ درصد از تعرفه های محصولات کشاورزی و ۶۳٫۲ درصد از تعرفه های محصولات صنعتی معاف از عوارض گمرکی بوده اند. در امریکا و ژاپن نیز به ترتیب حدود ۴۹ و ۵۶ درصد از تعرفه های محصولات صنعتی معاف از عوارض گمرکی بوده اند. به طور کلی در کشورهای ترکیه، مالزی، اندونزی، امریکا، ژاپن و اتحادیه اروپا بیش از نیمی از تعرفه های محصولات صنعتی، زیر ۵ درصد یا معاف از عوارض گمرکی هستند.

علاوه بر مطالبی که در خصوص وضعیت تعرفه ای کشورهای مختلف بر اساس آمارهای بین المللی مطرح شد، می توان با استناد بر آخرین آمارهای منتشر شده داخلی نیز میانگین موزون تعرفه را در ایران تا سال ۱۳۹۱ محاسبه نمود. در جدول ۴، میانگین موزون تعرفه بر اساس آخرین اطلاعات منتشر شده بانک مرکزی طی سال های ۹۱-۱۳۸۸ ارائه شده است.

جدول ۴- میانگین موزون تعرفه کل کالایی طی سال های ۹۱-۱۳۸۸

سال	مالیات بر واردات (میلیارد ریال)	ارزش واردات گمرکی (میلیارد ریال)	میانگین موزون تعرفه ها (درصد)
۱۳۸۸	۶۲.۵۵	۵۴۸.۴۵	۱۱.۴۱
۱۳۸۹	۷۷.۸۹	۶۶۶.۳۵	۱۱.۶۹
۱۳۹۰	۷۸.۹۳	۶۷۷.۵۴	۱۱.۶۵
۱۳۹۱	۷۶.۴	۶۵۵.۳۱	۱۱.۶۶

منبع: بانک مرکزی - خلاصه تحولات اقتصادی سال ۹۱ و نماگر ۷۱

همانطور که در قسمت های قبلی نیز اشاره شد، میانگین موزون تعرفه ها که یکی از شاخص های تعیین کننده وضعیت تعرفه ای کشور است، از نسبت درآمد گمرکی (مالیات بر واردات) بر ارزش واردات به دست می آید.

با توجه به جدول فوق، میانگین موزون تعرفه در سال ۹۱، معادل ۱۱٫۶۶ درصد بوده است. این مقدار در سال ۲۰۱۰، از سوی سازمان تجارت جهانی معادل ۱۴٫۸ درصد برآورد شده است.

معاونت بررسی های اقتصادی

همانطور که در جدول ۴ مشاهده می شود، میانگین موزون تعرفه ها در سال ۹۱ نسبت به سال قبل از آن افزایش یافته است. این موضوع می تواند به دلیل کاهش ارزش واردات گمرکی به دلیل وجود تحریم های خارجی، افزایش نرخ تعرفه یا تغییر ساختار تعرفه ای کالاها باشد. به طور کلی، طی سال های ۸۸ تا ۹۱ جهش مقداری در میانگین موزون تعرفه ها مشاهده نمی شود و تقریباً مقدار ثابتی داشته است.

تهیه و تنظیم: عاطفه قاسمیان

اسفند ۱۳۹۲

منبع:

۱. خلاصه تحولات اقتصادی کشور (۱۳۹۱)، بانک مرکزی ج.ا.ا.
۲. نماگرهای اقتصادی، شماره ۷۱، بانک مرکزی ج.ا.ا.
۳. World Tariff Profiles. (۲۰۱۳), WTO, ITC & UNCTAD.
۴. <http://stat.wto.org/TariffProfile> (۲۷ فوریه ۲۰۱۴)

پیوست شماره ۱:

- میانگین ساده (Simple average):
میانگین ساده تعرفه های ارزشی یا معادل های آن (میانگین عوارض گمرکی خطوط تعرفه شش رقمی HS)
- میانگین موزون تعرفه (Trade weighted average):
نسبت درآمد گمرکی به ارزش واردات هر کشور.
- سهم تعرفه های معاف از عوارض گمرکی (Duty-free):
سهم تعرفه های شش رقمی HS که معاف از عوارض گمرکی هستند نسبت به مجموع خطوط تعرفه .
- سهم تعرفه های غیرارزشی (Non-ad valorem duties - NAV):
سهم خطوط تعرفه شش رقمی HS که نرخ تعرفه آنها بر اساس درصدی از ارزش کالا ی وارداتی نبوده و مبالغ دیگری نیز برای نرخ تعرفه در نظر گرفته می شود نسبت به مجموع خطوط تعرفه.
- سهم تعرفه های بیش از ۱۵٪ (Duties > ۱۵ %):
سهم خطوط تعرفه های ۶ رقمی که تعرفه مربوط به آنها از حداکثر تعرفه بین المللی ۱۵ درصد که اصطلاحاً بیک بین المللی اطلاق می شود، بیشتر است نسبت به مجموع خطوط تعرفه ها.
- سهم تعرفه های بیش از ۳ برابر میانگین هر کشور (Duties > ۳ * Average):
سهم خطوط تعرفه های ۶ رقمی که تعرفه مربوط به آنها از حداکثر تعرفه یک کشور (۳ برابر میانگین تعرفه ها) بیشتر است نسبت به مجموع خطوط تعرفه.
- حداکثر رقم تعرفه (Maximum duty):
بالاترین رقم تعرفه که برای محصولات یک کشور تعیین شده است.
- تعداد طبقات تعرفه (Number of distinct duty rates)
- تعداد خطوط تعرفه (Number of MFN applied tariff lines):
تعداد خطوط تعرفه ای که برای اکثر طرف های تجاری یک کشور به کار گرفته می شود.